

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 187645/16

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב נחום שמואל גורטלר, הרב אליהו עמאר, הרב שמואל דומב

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד גד שהרבני ועו"ד טוני דמארי)
נגד
המשיבה: פלונית

הנדון: קביעת בעלות דירה שנקנתה ע"י שעבוד נכס אחד הצדדים

פסק דין

במסגרת הליך חלוקת רכוש הועלתה בפנינו תביעה עקרונית - לקבוע מי הוא הבעלים על הדירה שברח'... רחובות, וכן תביעות רכושיות נוספות כאשר יתבאר להלן.

הצדדים ערכו במשך השנים שלשה הסכמים. כדי לקבוע מיהו הבעלים על הדירה המדוברת, יש צורך לדעת את שלשת ההסכמים שהצדדים ערכו.

הואיל ובהחלטת אב בית הדין מתאריך 20.6.18 הובאו שלשת ההסכמים לכן נעתיק כאן נוסח החלטה זו, וכך נכתב שם:

הצדדים ערכו הסכם גירושין בכ"ה חשוון תשס"ח (6.11.2007) וביה"ד אישרו וכך נאמר בהסכם ובפסק הדין המאשר את ההסכם:

פסק דין

הצדדים שהופיעו בפנינו נשואים זה לזה ובקשתם להתגרש.

הצדדים הגיעו בבית הדין להסכמה על תנאי על גירושין וכפי שמפורט בפרוטוקול וביקשו מבית הדין לנסח הסכמה, לאשרה ולתת לה תוקף של פסק דין.

הצדדים הסכימו לדיון ולפסק דין בהרכב חסר.

לאחר שמיעת דברי הצדדים והסכמתם וקבלה בקניין בית הדין פוסק:

א. לסדר ביניהם ג"פ במועד שיקבע.

ב. מאשרים את הסכמת הצדדים שנערכה ונחתמה בבית הדין ביום כ"ה חשוון תשס"ח 6.11.2007 בין הבעל והאישה כדלהלן:

1. הדירה בת 5 חדרים ברחוב... אלעד הרשומה על שם האישה מלפני הנישואין תישאר בבעלות האישה בלבד ואין לבעל כל תביעה עליה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

2. מוסכם על שני הצדדים כי הבית ברחוב... ברחובות נרכש על ידי שיעבוד הבית באלעד ושייך לאישה בלבד.

כל תכולת הבית ברחוב... ברחובות שייכת לאישה בלבד, כולל חדר שינה, סלון, 3 חדרי ילדים, מוצרי חשמל, מקרר, תנור, כיריים, שני הצדדים מסכימים כי האישה הביאה אותם איתה מלפני הנישואין ולפיכך אין לבעל כל תביעה עליהם.

3. מוסכם בין הצדדים כי הדירה ברחוב... ברחובות, עם כל תכולת הדירה, תושכר לבעל עם 5 ילדיו תמורת תשלום של 600 דולר בחודש, כל עוד הבעל עומד בתשלום במועד בכל עשירי לחודש. במידה ולא יעמוד בתשלומים כסדרם ובמועד, הבעל מתחייב לעזוב את הבית תוך 60 יום ומשאיר את כל התכולה בבית.

ג. האישה מוחלת על כתובתה עם קבלת הגט.

ד. אין ביניהם כל תביעות נוספות זה לזה.

אנו נותנים להסכמה זו תוקף של פסק דין לאחר שנוכחנו לדעת שהצדדים חתמו על הסכמה זו מרצונם החופשי והבינו את משמעותה ואת תוצאותיה.

ניתן ביום כ"ה חשוון תשס"ח 6.11.2007.

ציון אשכנזי

דיין

בתאריך ט' חשוון תשע"ב (9.11.11) פסק ביה"ד:

"כפני ביה"ד תביעת האשה לחייב את בעלה שיתן לה גט פיטורין.

מאידיך תבע הבעל שהאשה תחזור אליו לשלום בית.

תביעה נוספת הגישה האשה לחייב את בעלה שיתן לה מזונות. האשה נימקה את תביעתה שחובות הבעל רשומים על שמה, ומחמת כן היא אינה יכולה לעבוד, כיון שכל סכום שתרוויח יעוקל לטובת תשלום חובות הבעל.

לאחר עיון בטענות הצדדים ולאור האמור בנימוקים המצורפים לפסה"ד ביה"ד פוסק:

א. ביה"ד קובע שמצוה על הבעל לתת גט לאשתו. ובאם הבעל יסרב, זכותה של האשה לפעול על פי האמור בחוק למקרה שביה"ד קבע שמצווה על הבעל לתת גט, והוא מסרב.

ב. ביה"ד קובע מועד לסדור גט לתאריך ד' כסלו תשע"ב 30/11/2011 בשעה 9:00.

ג. הבעל ישלם למזונות האשה 3,000 ש"ח לחודש, וזאת החל מ 1.1.2011.

ד. בזכות האשה לדרוש שהבעל יפנה את הדירה של האשה שהוא גר בה (ברח'... רחובות).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ה. המזכירות תשלח הזמנות למועד הנ"ל.

ואלו נימוקי פסה"ד:

"כפני ביה"ד תביעת האשה לחייב את בעלה שיתן לה גט פיטורין.

מאידך תבע הבעל שהאשה תחזור אליו לשלום בית.

העולה מהאמור בפרוטוקולים של הדיונים.

האשה טענה שעזבה את בעלה משום שאיים עליה ברצח, מאידך טען הבעל שהסיבה שהאשה דורשת להתגרש הוא החוב הרובץ עליו ושרשום ע"ש האשה ורגע שיפרע את החוב, האשה תסכים לחזור אליו לשלום בית.

שני הצדדים לא הביאו ראיות לטענותיהם.

בדיון שהתקיים בכ"ה סיון תשע"א, ביה"ד פנה אל הבעל ואמר לו כי אנו מאפשרים לו לנסות לפייס את האשה שתחזור אליו לשלום בית, ובמידה ולא יצליח הרי עליו להבין כי אין מנוס אלא להתגרש.

לאחר העיון בטענות הצדדים, ולאור שהצדדים לא הביאו ראיות לטענותיהם, אולם מאחר והאשה עזבה את בעלה מתחילת שנת תש"ע, והיא גרה בנפרד מבעלה שנתיים ודורשת להתגרש, הרי שמצווה על בעלה לתת לה גט, ובאם הבעל יסרב זכותה של האשה לפעול על פי האמור בחוק למקרה שביה"ד קבע שמצווה על הבעל לתת גט, והוא מסרב.

תביעה נוספת הגישה האשה לחייב את בעלה שיתן לה מזונות. האשה נימקה את תביעתה שחובות הבעל רשומים על שמה, ומחמת כן היא אינה יכולה לעבוד, כיון שכל סכום שתרוויח יעוקל לטובת תשלום חובות הבעל.

נתון נוסף שעלה בדיון שהבעל גר בדירת האשה, והאשה מבקשת לפנותו מן הבית.

לאחר עיון בטענות הצדדים בענין תביעת המזונות ביה"ד מחייב את הבעל לשלם לאשה 3,000 ש"ח למזונותיה.

אמנם האשה לא הוכיחה שהבעל איים עליה כפי שטענה וכאמור לעיל, ומחמת כן יתכן שלא מגיע לה מזונות. ברם מאחר והבעל משתמש בדירה האשה, לאחר שעזבה אותו שנתיים, הרי שזכותה לדרוש שבעלה ישלם לה שכר דירה עבור השימוש בדירה. ועיין בעניין זה בספר בכורי גשן ח"א סי' י"ב.

מהאמור לעיל עולה כי זכותה לתבוע שהבעל יפנה את דירתה.

מהאמור בפרוטוקולים עולה כי החוב שהצטבר בחברה שע"ש האשה, הוא חוב של הבעל.

בתאריך כ"ד סיון תשע"ד (22.6.14) הביא ביה"ד הגדול את הצדדים להסכם הבא:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסכם גירושין

- א. הצדדים יתגרשו בג"פ כדמו"י כהסכמתם.
- ב. הבעל מתחייב לפרוע תוך פרק זמן של חצי שנה עד שנה את כל החובות כולם כולל החובות שיש על הדירה באלעד השייכת לאישה, וינקה אותם מכל שעבוד וחוב וכן יישא בכל החובות של הבנקים ושל העיריות וכל הדו"חות והמשכנתא, את כולם ישלם הבעל. באופן שלא יוותר שום חוב על האישה עד ליום הגירושין בגין תקופת הנישואין.
- ג. הדירה באלעד תשאר בבעלות האשה כשהיא נקיה מכל חוב ושעבוד.
- ד. בעוד שנה מיום הגירושין הבעל יתן לאישה סך 150,000 ש"ח בתשלומים של 20,000 ש"ח מידי חודש.
- ה. האישה מוותרת על כתובתה עם מתן הגט.
- ו. כל האמור לעיל בהסכם זה בתנאי שיסודר גט היום בין הצדדים.
- ז. האישה סוגרת תיק הוצאה לפועל בגין חוב המזונות.
- ח. האישה תשתף פעולה עם הבעל ככל שיידרש לסגור את כל החובות ולגרור המשכנתא על שם הבעל ו/או מי מטעמו.
- ט. בעוד שנה הדירה ברחובות... תעבור על שם הבעל או מי מטעמו בכפוף לכך שיקיים את כל האמור בכל סעיפי ההסכם.
- י. אם הבעל לא יעמוד בכל אחד מסעיפי ההסכם יוצא צו פינוי נגד הבעל לפיו מחוייב לצאת מהדירה תוך שבועיים מיום קבלת הצו לפינוי, והדירה ברחובות תוצא למכירה.
- יא. מלבד הנ"ל אין תביעות זה על זה.
- יב. ככל שתהיה איזה שהיא טענה ו/או תביעה על הסכם זה, הסמכות לדון בכך תהיה לבית הדין הרבני האזורי.

האשה

הבעל

הסכם זה לא קויים.

בתאריך י' אדר ב' תשע"ו (20.3.16) הביא ביה"ד הגדול את הצדדים להסכם הבא:

הסכם

1. הצדדים מסכימים לסיים את הדיונים ביניהם כדלהלן:
2. הדירה תוצע למכירה מיידית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

3. הצדדים יחתמו על כל המסמכים הדרושים למכירת הדירה. במידה ואחד הצדדים לא יחתום על המסמכים ישא באחריות לפי שיקול דעת ביה"ד.
 4. ב"כ הצדדים יטפלו בענין מכירת הדירה, וישלמו את כל החובות הרובצים על הדירה, כולל חובות עיריה, דוחות, משכנתא, מס רכישה, קנסות וכן כל חוב שרשום על שם האשה עד ליום 21.6.14.
 5. החוב לבנק מזרחי ישולם ראשון.
 6. ביה"ד מוציא בזה צו פינוי לדירה, שהבעל וכל מי מטעמו יפנו את הדירה ברח'... רחובות לתאריך 29.6.16 ככל שלא יחתם הסכם מכר לדירה. חתימת הסכם מכר מבטלת את צו הפינוי. בתאריך 30.6.16 תימכר הדירה כפנויה ע"י ב"כ הצדדים.
 7. במידה ונחתם הסכם מכר, חייב הבעל לפנות את הדירה, אא"כ הקונה מסכים לכך שהוא יישאר בדירה.
 8. במידה והבעל לא יפנה את הדירה, יתחייב לשלם סך של 50,000 ש"ח לאשה.
 9. במשך שלשה חודשים מהיום, הבעל ישלם דמי שימוש בסך 3,000 ש"ח לאשה, וכן ימשיך לשלם את המשכנתא, וזאת עד הסכם המכר.
 10. הבעל ישלם את כל תשלומי המשכנתא עד המכירה. במידה והצדדים יחתמו על ההסכם יבוטל צו הפינוי שקבוע ליום 22.3.16 במסגרת תיק הוצל"פ.
 11. הסכום של 150,000 ש"ח ישולם ממכירת הדירה.
 12. הכסף שישאר לאחר תשלום כל החובות, ביה"ד ידון בעניין ויחליט איך הכסף יחולק. הבעל שומר על טענתו כי שילם את סך 150,000 ש"ח כאיזון ברכוש, והאשה טוענת כי הסך של 150,000 ש"ח הינו בנוסף לתשלום כל החובות ואינו קשור כלל לאיזון הרכוש.
 13. במכירת הדירה ישולם כל הסכום מהקונה תוך ששה חודשים ממכירת הדירה.
 14. אם הסכם המכר יבוטל מכל סיבה שהיא, יוצא צו פינוי נוסף של הבעל ומי מטעמו מהבית מיידית.
 15. אם האשה תביא הצעה למכירת הבית בסך 2,200,000 ש"ח תהיה לבעל זכות תוך 30 יום בלבד להגיש הצעה נגדית ע"י קונה אחר בסכום יותר גבוה, ובמידה ולא הביא קונה אחר הדירה תימכר לקונה שמוכל לשלם 2,200,000 ש"ח.
 16. כל צד ישלם ישירות לעו"ד מטעמו עבור מכירת הדירה.
 17. ההסכם הזה מבטל את ההסכם הקודם.
- עד כאן ההסכם השני שביה"ד הגדול הביא את הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גם הסכם זה לא קויים, אולם האשה טוענת ששילמה את כל החובות הרובצים על הדירה, ועל כן הדירה שייכת לה. האשה הגישה לתיק תצהיר בפני עורך דין ואישור מרואה חשבון שבדק את התצהיר ואת אישורי התשלום. המסמך נסרק לתיק ב 12.6.18 ומצורף להחלטה זו.

בהסכמים שערך ביה"ד הגדול, ובהחלטות שהוציא ביה"ד הגדול אחרי שהתגלו המחלוקות בין הצדדים, קבע ביה"ד הגדול שביה"ד האזורי יפסוק במחלוקות אלו, אע"פ שביה"ד האזורי לא היה שותף לעריכת הסכמים אלו, ולמרות שבהסכמים אלו יש "חורים" רבים.

הואיל והצדדים חלוקים למי שייכת הדירה. אם היא של האשה או של שניהם, או שיתכן שיש מחשבה שצריך לחלק את הדירה בצורה אחרת.

והואיל ויתכן לקבוע שהאשה רכשה את הדירה כרוכש זר, וצריך לחלוק את עודף הכספים שהדירה שווה מעבר למה שהאשה שילמה בין הצדדים, ויתכן לומר שמגיע לאשה שכר עבור מאמציה והשתדלותה להגיע עם הנושים להסכם שהיא הגיע איתם.

לכן ביה"ד מורה לצדדים להגיש במקביל סיכומים עד לתאריך 10.7.18 על כל השאלות שעוררנו לעיל. לצדדים הזכות להשיב על הסיכומים של הצד השני עד לתאריך 20.7.18.

הצדדים יגישו את הסיכומים לביה"ד ובמקביל גם לצד השני. אם לא יוגשו הסיכומים בזמן או התגובות לסיכומים, ביה"ד יפסוק על פי החומר שיהיה בפניו.

עד כאן החלטת אב בית הדין מתאריך ז' בתמוז התשע"ח (20/06/2018).

בתאריך 11.12.16 התקיים דיון בביה"ד הגדול, בעקבותיו נפסק:

פסק דין

בני הזוג נישאו בשנת 2006. אלו נישואין שניים לשני הצדדים אשר להם ילדים מנישואין קודמים, ואין להם ילדים משותפים מנישואין אלו. הצדדים התגרשו ב – 22.6.14.

בעניינם של הצדדים התקיים בביה"ד הגדול בתאריך 22.6.14 בפני כב' הנשיא, בו נשמע ערעור הבעל על חיובו כגט. בסופו של עניין בדיון זה הושג הסכם גירושין וסודר ג"פ.

בתאריך 9.9.15 עיכב ביה"ד הגדול את ביצוע סעי' י' להסכם הגירושין. סעיף זה קובע כי אם הבעל לא יעמוד בכל סעיפי ההסכם – יוצא נגדו צו פינוי מהדירה תוך שבועיים, והדירה ברחובות תוצע למכירה.

בתאריך 21.12.15 הוסר העיכוב מעל ביצועו של הסעיף.

בתאריך 20.3.16 התקיים דיון נוסף בביה"ד הגדול, בו טען הבעל שאמנם הוא לא עמד בהסכם אך היה זה באשמתה של האשה שטירפדה את מהלכיו.

בסופו של הדיון, הגיעו הצדדים בסיועו של הרב זר להסכם חדש, וביה"ד נתן לו תוקף של פס"ד. קיים סעיף בהסכם, המורה להוציא צו לפינוי הבעל מן הדירה ברחובות, וקובע כי חתימת הסכם מכר על הדירה תבטל את צו הפינוי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בתאריך 15.8.16 הגיש הבעל בקשה דחופה לקבוע מועד דיון, כיון שלטענתו האשה לא משתפת פעולה, מסכלת את מכירת הדירה, וכל מטרתה היא להביא לפינויו בפועל עם יתומיו מן הדירה.

הרב אלמליח נעתר לבקשה וקבע דיון זה במטרה להביא במהלך הדיון את האשה לחתום על הסכם מכר לדירה.

ביום י"א בכסלו תשע"ז (11.12.2016) התקיים דיון בבקשת הגרוש. הצדדים הטיחו אשמות אחד כלפי השני בדבר מי הוא האשם בעיכוב מכירת הדירה ברחובות.

במהלך הדיון הציע ביה"ד שאחד הצדדים יקנה את חלקו של השני בדירה. אולם, שניהם סירבו להצעה בטענה שאין להם מימון לרכוש את הדירה.

בדיון הופיע עו"ד אברהם גולדברג: "האם הבנק יהיה מוכן לאפשר הארכה לעוד 3 חדשים?"

הוא השיב: "מוכנים לעוד 60 יום... האשה צריכה לקחת עו"ד, מבלי שזה יהיה קשה, צריך להיות להם אינטרס משותף להצליח".

לאור האמור, ביה"ד מאפשר לצדדים למכור את הדירה ברחובות במכר עצמי תוך 60 יום.

פס"ד מיום י' באדר ב' התשע"ו (20.3.2016) שבו אישר ביה"ד [הדיין הרב זר] את ההסכם שחתמו עליו הצדדים וניתן לו תוקף של פס"ד - בתוקפו.

על האשה להודיע לביה"ד את שמו של עורך הדין שייצג אותה במכירת הדירה יחד עם עו"ד גד שהרבני, ב"כ הגרוש.

ביה"ד קורא לצדדים לשתף פעולה במכירת הדירה ובכך להביא סוף סוף לסיום כל המחלוקות שביניהם לטובת שניהם.

בתאריך 17.01.17 ערכה האשה הסכם עם בנק המזרחי לגבי החובות של חברת התבלין שהיא ערבה להן. להלן הסעיפים העיקריים הנוגעים לתביעות שבפנינו:

3. החייבת מודה ומצהירה כי וויתרה על כל הטענות הנ"ל לאחר ששקלה בכובד ראש את העניין, התייעצה ובדקה היטב עם בעלי מקצוע מתאימים והגיעה למסקנה כי כדאי לה מכל שיקול עסקי או כל שיקול אחר, להודות בחוב ולוותר על כל טענותיה בתמורה להסדר זה.

4. למרות האמור לעיל בדבר גובה החוב שבתיק ההוצל"פ, לפנים משורת הדין ולצורך הסכם זה בלבד, תשלם החייבת סך של 350,000 ש"ח (להלן החוב להסדר) בתוך 30 ימים ממועד החתימה על ההסכם ולא יאוחר מיום 15.2.17. סכום החוב להסדר יופקד לחשבון..., ולאחר ההפקדה תשגר החייבת לב"כ הבנק את אישור הביצוע בפקס.

5. מובהר בזה ומסכם על הצדדים, כי הדירה תמשיך לשמש בטוחה מלאה להבטחת פירעון מלוא חוב החייבת כהגדרתו לעיל, עד לפירעון כל החוב במלואו ובמועדו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

6. לאחר פירעון מלוא החוב להסדר במועדו, יפעל הבנק למחיקת החייבת מתיק ההוצל"פ, לביטול כל ההליכים שננקטו נגדה בתיק ההוצל"פ, ולמחיקת רישומי המשכון על הדירה ועל משכונות נוספים ככל וישנם המתייחסים לחוב, וכמו כן לאיפוס ולסגירת החשבון הפרטי של החייבת.... לאחר תשלום מלוא החוב להסדר במלואו ובמועד, תופטר החייבת מערבותה לחוב בחשבון ולבנק לא יהיו טענות או תביעות נגד החייבת בכל הנוגע לחוב בחשבון.

טענות הצדדים

לאחר שהבאנו את הנתונים דלעיל, נפרט את התביעות שתבעו הצדדים זה את זה:

- א. האשה טוענת שהדירה ברח'... ברחובות היא שלה. הדירה נקנתה על שמה, ודירה זו נקנתה ע"י שעבוד הדירה שהייתה שלה מלפני הנישואין הנמצאת באלעד. מאידך טוען האיש שדירה זו מחציתה שלו כיון שנקנתה בתקופת הנישואין, ומחמת שהוא שילם תשלומי משכנתא, וכאמור בדו"ח רואה החשבון.
- ב. בהסכם שנערך בביה"ד הגדול בתאריך י' אדר ב' תשע"ו (20.3.16) נאמר:
 7. ב"כ הצדדים יטפלו בענין מכירת הדירה, וישלמו את כל החובות הרובצים על הדירה, כולל חובות עיריה, דוחות, משכנתא, מס רכישה, קנסות וכן כל חוב שרשום על שם האשה עד ליום 21.6.14.
 8. החוב לבנק מזרחי ישולם ראשון.

האיש טוען שממכירת הדירה ברחובות היו צריכים לשלם את כל החוב לבנק המזרחי (נציין שחוב זה הוא חוב של חברה הרשומה על שם האשה, חברת תבלין, שהאיש היה המפעיל שלה, ושהאשה חתמה ערבות לחוב זה).

האשה טוענת שכל ההסכמים שנעשו בביה"ד הגדול נעשו לטובתה כדי לפטור אותה מחובות שרצו עליה משנות הנישואין (נציין שאשה טוענת שהדירה שלה באלעד מלפני הנישואין היתה משועבדת לחוב הערבות, והבנק רצה לגבות חוב זה מדירתה באלעד). והואיל והיא הגיעה להסכם עם בנק המזרחי לשלם 350,000 ש"ח מחמת ערבות זו, ובהסכם זה הם פטרו אותה לשלם סכום נוסף מחמת הערבות, היא פטורה לשלם את החובות שגם האיש היה ערב להן.

- ג. בפני ביה"ד דו"ח רואה חשבון שמפרט מי שילם את המשכנתא ומי שילם את חובות החברה בתקופות השונות. האיש טוען כנגד הדו"ח שיש תקופות שהדו"ח קבע שהאשה שילמה את תשלומים של המשכנתא וחובות החברה, ולטענתו הוא שילם את חוב המשכנתא וחובות החברה. האיש דרש שביה"ד יוציא צווים נגד חשבונות הבנק של האשה, וע"י יוכיח שהוא שילם באותן תקופות את המשכנתא, ובעיקר את חובות החברה.
- ד. האשה טוענת שהאיש חייב לשלם לה שכירות על מגוריו בבית ברחובות שרשום על שמה. בדו"ח רואה החשבון יש פירוט לתביעה זו, ובו מציג את הסכמי השכירות.
- ה. האשה תובעת סך של 150,000 ש"ח שהאיש התחייב לה בהסכם שנעשה בביה"ד הגדול בשנת 2014. האיש טוען שהוא פטור מסך זה מכיון שהיא צריכה לשלם לו סכומי כסף באיזון רכוש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- ו. האשה תובעת שהאיש הזיק את דירתה שברח'... ברחובות באופן קשה במיוחד והשאיר את הדירה במצב גרוע ביותר שלא ניתן כלל להשכיר את הדירה עד שתעבור שיפוץ יסודי. נציין כי לא התקיים דיון בענין זה.
- ז. האשה תובעת זכויות על פי חוק יחסי ממון ממחסנים שבבעלות האיש. לטענתה, זכויות אלו נרכשו בעת נישואיהם.

דיון והכרעה

נדון ונפסוק בתביעות שבין הצדדים.

תביעה א'

הצדדים נישאו בתאריך 4.6.2006.

בתאריך 25.1.2007 פתחה האשה תיק לאישור הסכם גירושין.

הצדדים הופיעו לראשונה בבית הדין בתאריך ט"ז אדר תשס"ז (6.3.2007), וכך נכתב בפרוטוקול הדיון:

הצדדים הופיעו מסכימים לדיין יחיד.

נשואים קרוב לשנה... אין ילדים משותפים האשה לא בהריון.

הבעל: הייתי נשוי בעבר והתאלמנתי ולי 5 ילדים מנישואי הראשונים וזו אשתי השנייה.

האשה: הייתי נשואה בעבר והתגרשתי ע"י ביה"ד נתניה לפני כשש שנים ולי שלש בנות מנישואי הקודמים ולי אלו נשואי השניים.

אנו מבקשים להתגרש. גרים בנפרד חודש וחצי.

ניסינו שלו"ב וללא הצלחה.

אין לנו תביעות רכושיות זל"ז. לכל אחד הרכוש שלו.

האשה מוחלת על כתובתה בקאג"ס עם קבלת הגט.

ביה"ד קובע מועד לג"פ יום רביעי יד אייר תשס"ז 2.5.2007 בשעה 8:30.

בפרוטוקול זה הצדדים הצהירו שאין להם תביעות זה כנגד, והרכוש של כל אחד רשום על שמו. כוונת הצדדים שהדירה ברחובות שייכת לאשה שהרי דירה זו היתה רשומה על שם האשה, וגם חוב המשכנתא רשום על שמה.

הצדדים לא התגרשו במועד שנקבע.

מאוחר יותר, כפי שיפורט להלן, הצדדים הופיעו בבית הדין וביקשו להתגרש, התקיים דיון ואושר הסכם גירושין נוסף.

בהסכם הגירושין שאושר בבית הדין בתאריך כ"ה חשוון תשס"ח (6.11.07) נאמר:

ב. מאשרים את הסכמת הצדדים שנערכה ונחתמה בבית הדין ביום כ"ה חשוון תשס"ח 6.11.2007 בין הבעל והאישה כדלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

1. הדירה בת 5 חדרים ברחוב... אלעד הרשומה על שם האישה מלפני הנישואין תישאר בבעלות האישה בלבד ואין לבעל כל תביעה עליה.

2. מוסכם על שני הצדדים כי הבית ברחוב... ברחובות נרכש על ידי שיעבוד הבית באלעד ושייך לאישה בלבד.

כל תכולת הבית ברחוב... ברחובות שייכת לאישה בלבד, כולל חדר שינה, סלון, 3 חדרי ילדים, מוצרי חשמל, מקרר, תנור, כיריים, שני הצדדים מסכימים כי האישה הביאה אותם איתה מלפני הנישואין ולפיכך אין לבעל כל תביעה עליהם.

נקבע מועד לסידור גט.

למועד שנקבע הצדדים לא הופיעו.

מאוחר יותר נמצאת בתיק בקשתה של האשה מתאריך ב' אב תשס"ח (3.8.2008) ובה מבקשת לקבוע לה מועד לסידור גט. היא כותבת שעזבה את הבית, והבעל נשאר לגור בשכירות בדירה ברחובות.

נקבע תאריך לסידור גט לתאריך 28.10.08.

לדיון האשה לא באה. היא הציגה אישור רפואי שהיתה חולה וביקשה מועד נוסף לדיון.

נקבע מועד לדיון ה' כסלו תשס"ט (2.12.08).

דיון זה לא התקיים והצדדים לא הופיעו.

נציין, שלפי האמור בטענות הצדדים, האשה עזבה את הבית באופן קבוע ולא חזרה בתחילת שנת תש"ע.

הפירוט הנ"ל של כל התאריכים שנקבעו לדיונים ואת הפירוטים שהיו בין הצדדים הוא כדי להדגיש שהסכמי הגירושין לא נעשו כלאחר יד, אלא נעשו במודע, על כל מה שנאמר בהם.

כל הנתונים דלעיל נמצאים בתיק אישור הסכם גירושין.

בתאריך ט' חשון תשע"ב (9.11.11) פסק ביה"ד שמצווה על הבעל לתת גט לאשתו.

על פס"ד זה הגיש האיש ערעור.

בתאריך כ"ד סיון תשע"ד (22.6.14) הביא ביה"ד הגדול את הצדדים להסכם. בהסכם נאמר שזכות האיש לשלם את כל החובות שרובצים על הדירה של האשה וכולל החובות של חברת התבלין שהאשה ערכה להן, תמורת תשלום כל החובות הדירה ברחובות תעבור לבעלות האיש.

בתמורה להסכם זה האיש נאות לתת גט לאשתו.

האיש לא עמד בהתחייבותו לשלם את החובות עד התאריך שקבעו לו, וממילא הסכם זה בטל.

בתאריך י' אדר ב' תשע"ו (20.3.16) הביא ביה"ד הגדול להסכם נוסף בהסכם נאמר:

4. ב"כ הצדדים יטפלו בענין מכירת הדירה, וישלמו את כל החובות הרובצים על הדירה, כולל חובות עיריה, דו"חות, משכנתא, מס רכישה, קנסות וכן כל חוב שרשום על שם האשה עד ליום 21.6.14.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

5. החוב לבנק מזרחי ישולם ראשון.

עוד נאמר בהסכם זה:

11. הסכום של 150,000 ש"ח ישולם ממכירת הדירה.

12. הכסף שישאר לאחר תשלום כל החובות, ביה"ד ידון בעניין ויחליט איך הכסף יחולק. הבעל שומר על טענתו כי שילם את סך 150,000 ש"ח כאיזון ברכוש, והאשה טוענת כי הסך של 150,000 ש"ח הינו בנוסף לתשלום כל החובות ואינו קשור כלל לאיזון הרכוש.

בהסכם זה לא נקבע מי בעל הדירה ברחובות. בהסכם נאמר שלאחר תשלום החובות, ביה"ד יקבע כיצד יחולק הכסף שישאר לאחר תשלום החובות.

נקבע תחילה מי בעל הדירה.

בדו"ח רואה החשבון נאמר שלטענת האשה הדירה ברחובות נקנתה בסך 1,345,000 ש"ח, והסכום שולם כדלהלן: 10,000 ש"ח בצ'ק של האשה, ובמשכנתא בסך 1,335,000 ש"ח שלווה האשה בבנק למשכנתאות ושעבדה את דירתה באלעד כדי לקבל הלוואה זו. האשה הציגה לראיה ספח של צ'ק בסך 10,000 ש"ח שנתנה מכספיה לרכישת הדירה וכן את מסמכי המשכנתא. מאידך טען האיש שהוא נתן סכום ראשוני, אולם הוא לא הציג מסמך המאשר את דבריו, לטענתו הדירה נקנתה בכוונה שהיא תהיה של שניהם, ומסיבות שונות הדירה נרשמה על שם האשה. עד כאן מדו"ח רואה החשבון.

הנה, אף אם נקבל את טענת האיש שהדירה מתחילה נועדה להיות של שניהם ומסיבות שונות היא נרשמה על שם האשה, מ"מ בשני הסכמי הגירושין הראשונים הם החליטו שהדירה ברחובות תהיה של האשה, חתמו על הסכם גירושין וכנראה שגם קיבלו בקנין על כך, כנהוג בביה"ד ברחובות.

האיש טוען שבתקופות שונות הוא שילם את המשכנתא, דבר המוכיח שהדירה שייכת גם לו. הנה כל התשלומים ששילם האיש עד לתאריך שבו אושר ההסכם השני ב-כ"ה חשון תשס"ח (6.11.2007) אינם רלוונטיים, כיון שבהסכם נאמר שהדירה ברחובות שייכת לאשה ואין לצדדים תביעות זה כנגד זה. אם האיש שילם תשלומי משכנתא לאחר תאריך זה, יתכן שהוא יכול לדרוש שישולמו לו סכומים אלו (ויתכן שהוא פורע חובו של חברו), אבל בשום מסמך לא נקבע שמחמת תשלומים אלו הוא נעשה שותף לבעלות על הדירה. הרישום בטאבו והסכמי הגירושין אומרים שהאשה היא בעלת הדירה.

בהסכם הראשון בביה"ד הגדול נקבע שאם הוא ישלם את כל החובות הוא יחשב לקונה הדירה, אולם למעשה הוא לא שילם החובות וממילא הבעלות לא השתנתה.

בסיכומי האיש הוא כותב, שהואיל והדירה נקנתה בשנות הנישואין, ממילא הוא בעלים על מחצית הדירה.

טענת האיש אינה נכונה:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. בהסכם הגירושין נקבע שהדירה שייכת לאשה.
ב. על פי החוק, בחלוקת הרכוש, צד אחד שרכש רכוש בשנות הנישואין ושילם עליו מהכנסותיו, חייב לשלם לצד השני את מחצית שווי של הרכוש שצבר עד לתאריך הקרע, אבל הרכוש עצמו אינו הופך להיות רכוש של הצד השני. ולפי זה אם לא היו עורכים חישוב במועד הקרע, האשה היתה חייבת לשלם לאיש מחצית משווי הדירה נכון למועד הקרע שהיה בתחילת שנת תש"ע, משווי הדירה היו צריכים להפחית את חוב המשכנתא שהוא היה סכום גדול מאד, כיון שכל הדירה נקנתה מהלוואת משכנתא. ויתכן שבאותה עת הרכוש של האשה לא היה שווה דבר, משום שבנק המזרחי תבע ממנה שתשלם את סכום הערבות לחברת התבלין, ואם הדבר היה ממומש, לא היה נשאר ביד האשה פרוטה שחוקה.

בנוסף לכל האמור לעיל ביה"ד מצא בנספחים שבתיק מסמכי חוזה שכירות את הדירה ברחובות בין המשכיר – האשה, לבין השוכר – הבעל מיום 1.7.2009, וכן חוזה כנ"ל מתאריך 1.7.2014.

נמצא אם כן כי סמוך למועד הפירוד, וכן ארבע שנים לאחר הפירוד, האיש שכר מהאשה את הדירה המדוברת בחמשת אלפים ש"ח לחודש, ותמוה כיצד הוא יכול לטעון שמחצית הדירה שייכת לו.

בנוסף, האיש מביא ראיה שמחצית הדירה שייכת לו כיון ששילם את חוב המשכנתא. ברם בדו"ח רואה החשבון נאמר שחוב המשכנתא, שולם ע"י האיש על חשבון חוב השכירות שהיה חייב לאשה. ולפי דו"ח רואה החשבון התשלומים ששילם האיש לבנק למשכנתאות אינו מכסה את חוב השכירות שהוא חייב לאשה מחמת הסכמי השכירות.

לאור כל האמור לעיל ביה"ד קובע שהדירה ברחובות ברח'... שייכת לאשה.

תביעה ב'

ועתה לתביעה השניה.

בהסכם שנערך בביה"ד הגדול בתאריך י' אדר ב' תשע"ו (20.3.16) נאמר:

4. ב"כ הצדדים יטפלו בענין מכירת הדירה, וישלמו את כל החובות הרובצים על הדירה, כולל חובות עיריה, דו"חות, משכנתא, מס רכישה, קנסות וכן כל חוב שרשום על שם האשה עד ליום 21.6.14.

5. החוב לבנק מזרחי ישולם ראשון.

האיש טוען שעל פי ההסכם שנעשה בביה"ד הגדול, ממכירת הדירה צריכים לשלם את כל החוב לבנק המזרחי (נציין שחוב זה הוא חוב של חברת התבלין, שהאיש והאשה חתמו ערבות לחובות החברה).

האשה טוענת שכל ההסכמים שנעשו בביה"ד הגדול נעשו לטובתה כדי לפטור אותה מחובות שרצו עליה משנות הנישואין (נציין שהדירה של האשה באלעד מלפני הנישואין היתה משועבדת לחוב הערבות, והבנק רצה לגבות חוב זה מדירתה באלעד). האשה טוענת שהואיל והיא הגיעה להסכם עם בנק

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המזרחי לשלם 350,000 ש"ח מחמת ערבות זו, ובהסכם נאמר שתמורת תשלום סכום זה הבנק פטרו אותה לשלם סכום נוסף מחמת הערבות, היא לא חייבת לשלם את חוב של החברה שהאיש ערב לפרוע אותו.

כך האשה טענה בסיכומיה - סעיף 19 :

"יש שוב להדגיש ולציין, כי מטרת מכירת הדירה הייתה אך ורק לצורך תשלום החובות, אשר היו רשומים על שם האשה בלבד, אשר שולמו מיום חתימת ההסכם, כאשר החובות שנוצרו בחברה על שם האשה הם חובותיו של האיש, כפי שנקבע בנימוקים שהוצגו בנספח ב', הדירה היא דירתה של האשה והחובות שולמו על ידה בלבד, משכך התייתרה מכירת הדירה."

האיש טען שהסכם בביה"ד הגדול מתאריך י' אדר ב' תשע"ו מורה שהצדדים הסכימו שמכירת הדירה ישלמו את החוב של החברה, ושכך המזרחי תובע ממנו שישלם אותו.

כדי לפסוק בתביעה זו נבאר תחילה מהו חוב החברה:

בפרוטוקול הדיון בתיק הגירושין מתאריך כ"ה סיון תשע"א (27.6.11) נכתב כדלהלן:

מופיעים הצדדים.

הצדדים נשואים חמש שנים. הבעל היה אלמן עם חמישה ילדים. הילדים נמצאים אצלי. לאשה אלו נישואין שניים. נולדה לה 3 בנות. אין לצדדים ילדים משותפים. גרים בנפרד שנה וחצי.

האשה: רוצה להתגרש.

הבעל: אני רוצה שלום בית.

ביה"ד: במצב שלכם זה או שלום בית או גירושין.

האשה: למה. אני כל שני וחמישי בדיון אחר בהוצאות לפעול של חברה שהשאיר על שמי. חלק משלם חלק לא. יש חברה חדשה על אותו מפעל על שם הבן שלו. אין מצב של שלום בית. מזונות הוא צריך לתת הוא לא מסוגל לעבוד.

הבעל: החברה החדשה זה בהסכמתה. לא עשיתי דבר בלעדיה.

המשך דיון

אני גרה במושב... שכרתי דירה.

שכר דירה 2,500 ש"ח לחודש.

ביה"ד: מה את עושה היום.

האשה: מטפלת בחובות. כל החובות של הוצאה לפועל הם עלי. הייתה לו חברה בעבר שנקלעה לחובות וקשיים והוא נהיה מוגבל באמצעים. כאשר הכרתי אותו הבנתי שאינו יכול לפתוח חברה. נתבקשתי על ידו ועל אחותו לפתוח חברה על שמי.

ביה"ד: מי הכניס כסף לחברה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האשה: היה 50,000 ש"ח שלחו שהתחלנו להתגלגל. אני קבלתי פיצויים משירות תעסוקה וקרן השלמות 55,000 ש"ח. יש לי דירה באלעד ואת כסף השכירות הכנסתי למפעל. יצור ושיווק תבלינים. אני עשיתי בשיווק רכש וניהול חשבונות. א' (הבעל) ניהל את הדברים לא כמו שצריך. לא הלך לפי מה שהתבקש בכשרות. היתה כשרות של בד"ץ העדה החרדית. נכנסו לחובות מעל מיליון שקל. הוא לא נתבע. שום דבר על שמו.

ביה"ד: הוא משלם.

האשה: חלק כן חלק לא. יש הוצאות לפועל שלא הגיע להסדרים. נתתי לו אפשרות מעל שנה וחצי. גם הם הוא יודע שאני רוצה להתגרש. רציתי לעזור. הוא עושה דברים על חשבון הגב שלי.

הבעל: אני משלם בחודש 22,000 ש"ח. יש חובות אני מטפל בהן.

ביה"ד: היא אומרת שיש גורמים שלא ניסית להגיע איתם להסכמה.

הבעל: יש תיקים שסגרתי. רצו לעשות אותה מוגבל באמצעים. אני עובד במפעל של התבלינים ואני משכיר מחסנים. עשיתי הרבה שטויות. בקשתי שלא תעביר את הבית שעל שמה. זה ענין של שנה ואגמור את כל החובות.

מפרוטוקול זה ופרוטוקולים אחרים ומדו"ח רואה החשבון עולה התמונה הבאה:

- א. לפני נישואי הצדדים היה לבעל חברה ליצור ולשיווק תבלינים. חברה זו נכנסה לחובות ולא היה ניתן להפעילה יותר, ומחמת החובות שהיו לבעל הוא לא יכל לפתוח חברה חדשה, ולכן עם נישואי הצדדים הבעל ואחותו בקשו מאשה שתפתח חברה חדשה על שמה, שהבעל יפעיל אותה.
- ב. הצדדים נישאו ב 4.6.2006. האשה פתחה חברה על שמה, מכניסה 50,000 ש"ח לחברה, לוקחת הלוואות על שמה ומשעבדת את הדירה שלה באלעד מלפני הנישואין לצורך הפעלת החברה. בשנת 2009 החברה צברה חובות של קרוב למיליון ש"ח. הבנקים ביקשו לגבות את החוב מדירת האשה באלעד. האשה רצתה למכור את הדירה ברחובות כדי לשלם החובות, אולם אם ימכרו את הדירה ברחובות, יצטרכו לסלק את המשכנתא ולא ישאר מספיק כסף לפרוע את חובות החברה. מתוך הדו"ח של רואה החשבון ומתוך ההסכם שעשה בנק המזרחי עם האשה עולה שגם הבעל ערב לחובות של החברה. החל מתאריך זה האשה כל הזמן עסוקה בטיפול בחובות כדי שלא יקחו ממנה את הדירה באלעד. בתקופות מאוחרות יותר, כנראה שהדירה ברחובות התייקרה, והאשה ביקשה למכור את הדירה ברחובות כדי לשלם את חובות החברה, ושלא יקחו ממנה את הדירה באלעד.
- הבעל גר בדירה ברחובות עם ילדיו ולא מאפשר את מכירת הדירה, ובנוסף לכך הבעל מעגן את האשה כחמש שנים.
- ג. בשנת כ 2009, כנראה שלא ניתן יותר להפעיל את החברת התבלין ב', הבעל פתח חברה חדשה על שם בנו והמשיך להפעיל את עסק התבלינים. מחברה זו לא ניתן לגבות דבר עבור חובות חברת התבלין ב', כיון שחברה זו רשומה על שם בנו. נציין עוד שלבעל מחסנים שקיבל בירושה אותם הוא משכיר. לא ניתן לגבות ממחסנים אלו כיון שכנראה הם רשומים על שם משפחתו, או מסיבות אחרות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך בנימוקי פסה"ד ביה"ד שניתן ביום ט' מר חשון תשע"ב:

"האשה טענה שעזבה את בעלה משום שאיים עליה ברצח, מאידך טען הבעל שהסיבה שהאשה דורשת להתגרש הוא החוב הרובץ עליו ושרשום ע"ש האשה ורגע שיפרע את החוב, האשה תסכים לחזור אליו לשלום בית.

תביעה נוספת הגישה האשה לחייב את בעלה שיתן לה מזונות. האשה נימקה את תביעתה שחובות הבעל רשומים על שמה, ומחמת כן היא אינה יכולה לעבוד, כיון שכל סכום שתרוויח יעוקל לטובת תשלום חובות הבעל.

נתון נוסף שעלה בדיון שהבעל גר בדירת האשה, והאשה מבקשת לפנותו מן הבית.

לאחר עיון בטענות הצדדים בענין תביעת המזונות ביה"ד מחייב את הבעל לשלם לאשה 3,000 ש"ח למזונותיה.

אמנם האשה לא הוכיחה שהבעל איים עליה כפי שטענה וכאמור לעיל, ומחמת כן יתכן שלא מגיע לה מזונות. ברם מאחר והבעל משתמש בדירה האשה, לאחר שעזבה אותו שנתיים הרי שזכותה לדרוש שבעלה ישלם לה שכר דירה עבור השימוש בדירה. ועיין בענין זה בספר בכורי גשן ח"א סי' י"ב¹.

מהאמור לעיל עולה כי זכותה לתבוע שהבעל יפנה את דירתה.

מהאמור בפרוטוקולים עולה כי החוב שהצטבר בחברה שע"ש האשה, הוא חוב של הבעל."

הנימוקים לפסה"ד נכתבו על פי האמור בפרוטוקול הדיון שהועתק לעיל, ולפי ההתרשמות של ביה"ד מטענות הצדדים בדיון, ויתכן שבדיון נאמרו דברים נוספים שלא נרשמו בפרוטוקול. ולאחר קבלת הדו"ח של הרואה חשבון מתברר שהאמור בנימוקים שיקף נכון את העובדות.

לאחר הקדמה זו נדון במחלוקת של הצדדים בתביעה זו.

בהסכם שנערך בביה"ד הגדול בתאריך י' אדר ב' תשע"ו (20.3.16) נאמר:

4. ב"כ הצדדים יטפלו בענין מכירת הדירה, וישלמו את כל החובות הרובצים על הדירה, כולל חובות עיריה, דו"חות, משכנתא, מס רכישה, קנסות וכן כל חוב שרשום על שם האשה עד ליום 21.6.14.

5. החוב לבנק מזרחי ישולם ראשון.

האיש טוען שסוכם בין הצדדים שמהתמורה שתקבל ממכירת הדירה של האשה ברחובות, ישולמו כל החובות של החברה, ששני הצדדים ערבים להם. האשה הגיעה להסכם עם בנק המזרחי ושלמה 350,000 ש"ח, ותמורת סכום זה הם פטרו אותה מתשלום שאר הסכומים שהיא היתה

¹ בספר "בכורי גשן" שם מבואר שאשה שטוענת מאיס עלי, זכותה לדרוש חלוקת רכוש ולקבל נכסי מלוג שלה לפני סידור הגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ערבה להם, אולם בהסכם של הבנק עם האשה נאמר מפורש שזכותם לתבוע את האיש שישלם את חובות החברה שהוא ערב להם.

האשה טוענת שבהסכם השני בביה"ד הגדול, היא הסכימה שממכירת הדירה ישלמו את כל החוב שהיא ערבה לחברה, אולם הסכמה זו ניתנה בהנחה שהיא לא תוכל לפטור את עצמה מחוב החברה עד שתשלם את כל החוב, על אופן שעל ידי תשלום סכום קטן מהחוב הכללי היא תפטר מתשלום כל החוב של החברה, היא מעולם לא נתנה הסכמה, שמרכושה ישלמו את חוב הערבות של הגרוש שלה.

א. הנה כל צד מפרש את ההסכם כפי שהיה רוצה שיהיה כתוב מפורש בהסכם, ולמעשה אין סתירה לאחד הפירושים, ובמצב כזה הדין המוציא מחברו עליו הראיה.

ב. ברם נ"ל לפטור את האשה מתביעה זו לא מחמת המוציא מחברו עליו הראיה, אלא מחמת בירור הלכתי.

לעיל קבענו שהדירה ברחובות היא של האשה. ההסכם הראשון שנעשה בביה"ד הגדול לפני סידור הגט, בו נאמר שהאיש ישלם את החובות שעל הדירה, והחוב שחייבת האשה בגין ערבות לחברת התבלין, הדירה תעבור על שמו, לא קויים ע"י האיש. במצב דברים זה האשה לא חייבת לאיש דבר, וא"כ ההסכם השני שנעשה בביה"ד הגדול שלטענת האיש האשה התחייבה בהסכם לשלם גם את החוב שלו, הוא הסכם של נתנת מתנה, ובנתנת מתנה פסק הרמ"א בסימן ר"ז סעי' ד' וז"ל: "וי"א דבמתנה דברים שבלב הויין דברים. (הגהות אלפסי פרק' אלמה ניוונת)."

ועיין שלטי הגיבורים פר' אלמנה ניוונת (דף נ"ו ע"א מדפי הרי"ף אות ח') שהביא את דברי הרי"א ז"ש שכתב מקור לדין זה. ועיין עוד ביאור הגר"א על דברי הרמ"א שכתב מקור נוסף לדינו של הרי"א ז"ש.

והנה במקרה זה שהאשה התחייבה שממכירת הדירה ישולם חוב החברה, לעיל כתבנו שהתחייבות זו לגבי התועלת של האיש מהתחייבות זו היתה התחייבות מתנה, ובהתחייבות מתנה אמדינן דעת הנותן דעתה של האשה, שהתחייבה לשלם את חוב החברה רק כשהיא חייבת לשלם חוב זה כדי להפטר גם מהחוב שלה.

ג. ואוסיף עוד שאפי' אם היה כתוב מפורש בהסכם שממכירת הדירה ישולם כל חוב החברה, כולל מה שהאיש חייב, האשה היתה יכולה לטעון התחייבתי משום ההנחה שחשבתי שלא יתכן שאפטר מהחוב שלי בלי שאפרע את החוב המלא של החברה, ולכן התחייבתי כך, אולם על אופן שאצליח להגיע להסכם עם הבנק, שאפטר מהחוב המלא, ע"י תשלום חלק מהחוב, לא התחייבתי לשלם את כל החוב, כדי שהאיש גם יפטר מהחוב.

ועיין בספרי בכורי גשן ח"א סי' ל"ח במאמר אומד דעת לביטול מקח והתחייבות (פורסם גם בשורת הדין ח"ג), שביארתי העניין בהרחבה, והעולה משם, שמה שכתב הרמ"א בחו"מ סי' ר"ז סעי' ד' וי"א בשם הגהות אלפסי אינו רק דעת הרי"א ז"ש אלא הוא גם דעת תוס' ואין חולקים על כך.

וכדי שהאומד דעת לביטול התחייבות האשה יהיה ברור, והתמונה על מקרה זה יהיה בהיר כל צורכו, נפרט את פרטי המקרה, מה היה המצב של האשה בעת החתימה על ההסכם השני בביה"ד הגדול.

האשה גרה בנפרד מבעלה לשעבר מתחילת תש"ע (1.10.2009 בערך). חברת התבלין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

השניה שהאיש פתח על שמה צברה חובות מרובים, ולא היה ניתן להפעיל אותה יותר, החוב התקרב למיליון ש"ח, האשה היתה ערבה לחוב החברה והבית שלה באלעד משועבד לכך, אמנם גם האיש היה ערב לתשלום חוב החברה, אולם ממנו לא ניתן היה לגבות דבר, באותה עת היתה לו כבר חברה חדשה על שם בנו שהוא מפעיל. מהכנסות מהחברה החדשה לא ניתן לגבות דבר. לאיש היו מחסנים שהוא השכיר, אולם לא היה ניתן לגבות מהם ומהשכירות שהשכיר אותם, כנראה שהם היו רשומים על המשפחה, או מסיבה אחרת. האיש הגיע להסכם בהוצאה לפועל שהוא ישלם עבור כלל החובות שלו 1,000 ש"ח, ונדמה שראיתי מסמך שהוא הצליח להגיע להסדר בהוצאה לפועל שישלם רק 300 ש"ח.

האיש גר בבית האשה ברחובות, אינו משלם שכר דירה על פי הסכם השכירות שהיה לו עם האשה, משנת 2009 הוא לא מאפשר לאשה למכור את הדירה ברחובות כדי שתגאל את עצמה מחובות החברה הרובצים עליה, ושמאיימים עליה כל העת שדירתה באלעד תמכר כדי שממנה יגבו את החובות של החברה.

במצב דברים זה שלבנקים אין שום סיכוי לגבות דבר מהאיש, וניתן לגבות את כל החוב מדירת האשה באלעד, האשה לא העלתה במחשבה שיתכן שתצליח להגיע להסכם עם הבנק, שתשלם חלק מהחוב ויפטרו אותה מתשלום החוב המלא.

לאור מצב זה, ועל פי המבואר בספרי בכורי גשן חלק א' סי' ל"ח, גם אם היה כתוב מפורש בהסכם השני בביה"ד הגדול, שימכרו את דירת האשה ברחובות, ומהתמורה שתתקבל ישולם כל חוב החברה, כולל כל הסכום ששני הצדדים ערבים לו, אנו יכולים לבטל סעי' זה מחמת אומד דעת, שהסכימה להתחייב כך רק מחמת שסברה שלא תוכל לפטור את עצמה מהחוב המלא של החברה, והואיל והאשה הגיעה להסכם טוב עם הבנק, לכן האמור בהסכם שמהתמורה שתתקבל ממכירת הדירה יפטרו גם את האיש מהערבות, סעי' זה בטל ומבוטל כיון שהתחייבות זו של האשה היתה נתינת מתנה, ובנתינת מתנה אומדים דעתו של צד אחד לבטל מקח והתחייבות.

לאור הנימוקים בסעי' זה ביה"ד דוחה את תביעת האיש, שצריך למכור את דירת האשה כדי לשלם את חובות החברה שהוא ערב להם.

תביעה ג'

בפני ביה"ד דו"ח רואה חשבון המפרט מי שילם את המשכנתא ומי שילם את חובות החברה בתקופות השונות. האיש טוען כנגד הדו"ח שיש תקופות שהדו"ח קבע שהאשה שילמה את תשלומים של המשכנתא וחובות החברה, ולטענתו הוא שילם את המשכנתא וחובות החברה, האיש דרש שביה"ד יוציא צווים נגד חשבונות הבנק של האשה, וע"י כך יוכיח שהוא שילם את המשכנתא באותן תקופות ובעיקר את חובות החברה, והואיל והוא שילם או עתיד לשלם יותר ממחצית חובות החברה, הוא זכאי לחייב את האשה לשאת במחצית החוב שהחברה היתה חייבת.

לעיל כתבנו שהצדדים נישאו ב 4.6.2006 האשה פתחה חברה על שמה והכניסה 50,000 ש"ח לחברה. האשה לקחה הלוואות על שמה ושיעבדה את הדירה שלה באלעד מלפני הנישואין לצורך

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הפעלת החברה. מדברי הצדדים ומתוך ההסכם שעשתה האשה עם בנק המזרחי עולה ששני הצדדים היו ערבים לחובות החברה.

השו"ע בסימן ע"ז סעיף א' פסק וז"ל:

שנים שלוו כאחד, או שלקחו מקח אחד, (או שקבלו פקדון ביחד (המגיד פכ"ה), בין בשטר בין בעל פה (ב"י), שניהם ערבים זה לזה אף על פי שלא פירשו; ואם אין נכסים לאחד מהם, גובה מחבירו הכל. אבל אם יש לו נכסים, לא יתבע הערב תחלה, (כי יש לו דין ערב בכל דבר) (ב"י וכן משמע בפוסקים), וגובה מכל אחד החצי שהוא מוטל עליו (הרא"ש בתשובה כלל ע"ג סי' י'). (אלא אם כן פירשו בהדיא שהן ערבים קבלנים זה בזה שאז תובע איזה מהם שירצה) (תשובת הרא"ש כלל ע"ג סי' י"ג ומהרי"ק שורש קפ"ג /קפ"ב/). ואם פרע אחד מהם כל החוב, חוזר וגובה מחבירו חלקו.

מהלכה זו עולה ששנים שלוו, כל אחד הוא לווה על מחצית החוב ועל המחצית השניה הוא ערב לחוב שחברו לווה. ועל כן המלווה צריך לגבות מכל אחד חצי החוב, ואם אין ללווה אחד לשלם חלקו, המלווה יכול לגבות את החצי השני מהשותף השני מתמת שהשני ערב לחוב שלוה חברו.

ושם בסעיף ג' פסק השו"ע וז"ל:

שנים שערכו לאחד, כשיבוא המלווה ליפרע מן הערב, יפרע מאיזה מהם שירצה. ואם לא היה לאחד מהם כדי החוב, חוזר ותובע לשני משאר החוב. ובסימן קל"ב כתוב שיש חולקים בזה.

ואבאר את דברי השו"ע. דעת הר"ן (בשבועות שם) והנ"י (ב"מ שם) שנים שערכו המלווה גובה מכל אחד מחצה והשני ערב. והביאו שכ"כ בתוספתא וגם הרמב"ן (ב"מ דף ל"ד ע"ב) הביא את התוספתא, וזו הדעה השניה שהביא השו"ע.

ברם הרמב"ם כתב שהמלווה גובה הכל ממי שירצה. והרשב"א הסכים לדעת הרמב"ם, וביאר ששנים שערכו ללווה, כל אחד ערב על כל החוב ולא ניתן לחלק את ערבותו, וזו הדעה הראשונה שפסק השו"ע.

וכתב הקצוה"ח בסימן ע"ז ס"ק ז' לבאר דעת הרמב"ם והרשב"א וז"ל:

"שנים שערכו דנעשה כל אחד ערב למלווה בעד הלווה, ערב בכולו הוא דהוי כמו משכון ובטחון ואין שעבוד לחצאין ומשו"ה גובה מאיזה מהם שירצה, וא"כ מהאי טעמא כיון דלא נעשה שום השתתפות בין אלו הערבים ולא נעשה אחד ערב בעד ערב חבירו אלא כל אחד נעשה ערב בעד הלווה בכולו למלווה משו"ה אם פרע אחד אין לו על השני כלום כי מה שפרע בעד עצמו הוא שפרע ואין לו שום השתתפות עם ערב חבירו, וזה ברור. עכ"ל.

מדברי הקצוה"ח עולה שדעת הרמב"ם והרשב"א ששנים שערכו לאחד והמלווה גבה מאחד, הערב ששילם אינו יכול לגבות מהערב השני מחצית ממה ששילם. ולפי דברי הקצוה"ח במקרה שלנו אם האיש טוען ששילם כערב עבור חובות החברה יותר מחצית החובות, אין הוא יכול לדרוש שהאשה תשלם לו מחצית ממה ששילם.

נוסף על כך נראה לפטור את האשה מתביעה זו של האיש מטעם נוסף.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנימוקים לפסה"ד מתאריך ט' חשון תשע"ב (9.11.11), ביה"ד כתב "מהאמור בפרוטוקולים (מתאריך כ"ה סיון תשע"א (27.6.11) ומתאריך ו' במרחשון התשע"ב (03/11/2011)) עולה כי החוב שהצטבר בחברה שע"ש האשה, הוא חוב של הבעל". הסיבה שביה"ד קבע זאת, מכיון שבפרוטוקולים נכתב שעם נישואי הצדדים ביקשו הבעל ואחותו מהאשה, שהואיל והחברה של הבעל נכנסה לקשיים, והוא אינו יכול להפעיל יותר חברה זו, ואין דרך לפרנס את עצמו ומשפחתו, שהאשה תעשה טובה ותפתח חברה על שמה והבעל יפעיל אותה. היה ברור באותה עת שהאיש יהיה אחראי על כל מה שיהיה בחברה, ושהוא לא יוכל לתבוע מהאשה שתשלם חובות שהוא יקח כדי להפעיל את החברה, וגם אם הוא יהיה ערב לחובות החברה, הוא לא יגלגל חובות אלו על האשה. מכל האמור בפרוטוקולים שציינתי לעיל עולה תמונה זו, ובדיונים הבעל לא התנער מכך שכל חובות החברה עליו לפרוע אותם.

נבחר את הדברים יותר. האיש כיום מפעיל חברת תבלין שלישית על שם בנו, והאיש שילם הרבה חובות של חברה ב' מהכנסות של חברה ג', ואם ביום מן הימים האיש יהיה ערב להלוואות של חברה ג', והוא יתבע לשלם חובות אלו, האם הוא יוכל לתבוע שבנו הרשום כבעל החברה ישלם את החובות של האיש, כיון שהוא בעל החברה ושהוא גם ערב לחובות של החברה.

מהאמור כאן עולה שהאיש אינו יכול לדרוש שהאשה תישא במחצית מהתשלומים שהוא שילם עבור חובות החברה, וכן הוא אינו יכול לתבוע שהאשה תישא במחצית החובות שהוא עדיין ערב להם.

בענין טענות האיש אודות תשלומים שונים בפרעון חוב המשכנתא שרואה החשבון כתב בדו"ח שהאשה פרעה אותם, והאיש טוען שכספים אלו הוא הפקיד בחשבון האשה כדי שתפרע את חוב המשכנתא, ויש לזקוף לזכותו תשלומים אלו, האיש יגיש בקשה מפורטת לגבי אלו תשלומים באלו תאריכים הוא טוען את טענתו, וביה"ד יחליט אם להוציא צווים לגילוי מסמכים.

נבחר עוד שלגבי תשלומים למשכנתא שנעשו לפני הסכם הגרושין השני שאושר בביה"ד ברחובות בתאריך כ"ה חשון תשס"ח (6.11.2007), האיש אינו יכול לטעון דבר כיון שנכתב בסוף ההסכם שאין לצדדים תביעות זה כנגד זה.

תביעה ד'

האשה טוענת שהאיש חייב לשלם לה שכירות על מגוריו בבית ברחובות שרשום על שמה, ובדו"ח של רואה החשבון יש פירוט לתביעה זו.

בדו"ח רואה החשבון שלו, מסכם תחת הכותרת "חובות נטענים ע"י האשה מכח הסכמי שכירות" סך של 243,752 ש"ח. בין הרכיבים נמצא גם "קנס פיגור פיננסי הדירה".

ביה"ד לא מצא שהבעל מערער על קטע זה בדו"ח כנראה שהאיש טוען, שהוא פטור לשלם חוב זה מחמת שהאשה חייבת לו סכומים מחמת תביעות אחרות שיש לו כלפיה.

הואיל ואנו דנים בכל תביעה לגופה לכן ביה"ד מאשר שהאיש חייב הסכום הנזכר לעיל. ברם בענין תשלום הקנס בגין הפיגור לפיננסי הדירה, יש לדון אם בחיוב זה יש חסרון אסמכתא, ובפשרה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הכללית שביה"ד יעשה בכל התביעות שלא נתבררו כל צרכם כפי שיפורט להלן, ביה"ד יתחשב בתביעה זו.

בנוסף לאמור בפירוט זה האשה טענה שהאיש השאיר חובות בעיריה ואולי גם בעוד מקומות העולים מהסכם השכירות, ביה"ד מורה לרואה חשבון שיגיש דו"ח מפורט בענין זה.

תביעה ה'

האשה תובעת סך של 150,000 ש"ח שהאיש התחייב לה בהסכם שנעשה בביה"ד הגדול בשנת 2014. האיש טוען שהוא פטור מסך זה, כיון שהיא צריכה לשלם לו סכומי כסף באיזון רכוש.

ביה"ד ברחובות לא היה מעורב בכתיבת ההסכם בביה"ד הגדול, ולא ברור לנו מנין נובע סכום זה, יתכן שסכום זה נובע ממכונות שנשארו מחברת תבלין ב' והועברו לחברת תבלין ג'. ועיין לקמן מה יוכרע לגבי תביעה זו.

תביעה ו'

האשה תובעת שהאיש הזיק את דירתה שברח'... רחובות באופן קשה, והוא השאיר את הדירה במצב רע שלא ניתן כלל להשכיר את הדירה עד שתעבור שיפוץ יסודי. ביה"ד מבהיר שדרוש לקיים דיון יסודי בענין זה, לראות את הדו"ח שהגיש מומחה מטעם האשה בענין זה, לשמוע במפורט את טענות האיש, ורק אח"כ ביה"ד יפסוק בתביעה זו.

תביעה ז'

האשה תובעת זכויות על פי חוק יחסי ממון ממחסנים שבבעלות האיש. לטענתה, זכויות אלו נרכשו בעת נישואיהם.

ביה"ד סבור שהסכם הגירושין השני שאושר בביה"ד ברחובות, בתאריך כ"ה חשון תשס"ח (6.11.2007) תקף, ולכן לפי ההסכם ההשקעות שנעשו במחסנים לפני תאריך זה שייכים לאיש.

לגבי תביעה ה' ביה"ד סבור שגם על פי האמור בהסכם הגירושין השני, האשה לא ויתרה את הזכויות שהיו לה בחברה, דהיינו ציוד ושאר דברים שנקנו מהלוואות שנטלה, אולם הואיל ומוטל על האיש לשלם חלק יותר גדול מחובות החברה יתכן וגם רכוש זה הוא שלו.

למסקנה: תביעות ה' ו' ז' יפסקו לאחר קיום דיון, ובפס"ד זה יפסק גם התביעה שהאיש ישלם לאשה הפיצוי בגין אי פינוי הדירה במועדו.

לאור האמור לעיל ביה"ד פוסק:

א. הדירה הרשומה על שם האשה שייכת לה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- ב. ביה"ד פוטר את האשה לשלם את החובות של החברה לבנק המזרחי שלא נפרעו.
- ג. בעניין החובות שחייב הבעל לאשה בגין שכירת הדירה של האשה, רואה החשבון יגיש דו"ח סופי ויכלול את החובות שהבעל חייב לגופים שונים עקב האמור בהסכמי השכירות.
- ד. בענין התביעות ה' ו' ז' בהן נדרשת החלטת ביה"ד כמפורט לעיל. ביה"ד מורה לצדדים לנהל משא ומתן בניסיון להגיע להסכם בתביעות הנ"ל. אם הצדדים לא יגיעו להסכם תוך 15 יום ממועד חתימת החלטה זו, עליהם להודיע לביה"ד וביה"ד יקבע מועד לדיון.
- ה. החלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

ניתן ביום ח' באייר התשפ"ב (09/05/2022).

הרב שמואל דומב

הרב אליהו עמאר

הרב נחום שמואל גורטלר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה